

Socialdepartementet

Redovisning av miljöledningsarbetet 2020 Försäkringskassan

I enlighet med förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter ska Försäkringskassan årligen i samband med årsredovisningen redovisa sitt miljöledningsarbete till Socialdepartementet och Naturvårdsverket.

Redovisningen översänds härmed till Socialdepartementet. Till Naturvårdsverket sker inrapportering via ett webbaserat inrapporteringssystem.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av avdelningschef Lena Sandh och hållbarhetssamordnare Ann Rämme Strömberg, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Ann Rämme Strömberg

Bilaga: Redovisning av miljöledningsarbetet 2020 Försäkringskassan.

Redovisning av miljöledningsarbetet 2020

Försäkringskassan

Enligt förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter

Del 1 Miljöledningssystemet

Basfakta

Antal årsarbetskrafter: 12 671

Antal kvadratmeter lokalyta: 311 580

1. Är myndigheten miljöcertifierad?

Nej.

2. Hur lyder myndighetens miljöpolicy?

Försäkringskassan är en av landets största myndigheter och ansvarar för en stor del av de offentliga trygghetssystemen. Försäkringskassan kan genom ett aktivt miljöarbete, bidra till ett framgångsrikt miljöarbete i staten.

Försäkringskassans miljöledningsarbete ska vara en integrerad del av den övriga verksamheten och miljöhänsyn ska vägas in vid strategiska beslut.

Försäkringskassan ska verka för att minska verksamhetens negativa miljöpåverkan genom att:

- kontinuerligt informera och utbilda medarbetarna i syfte att alla medarbetare ska kunna bidra till en miljövänlig organisation
- sträva efter att begränsa antalet resor och transporter
- tjänsteresor ska ske på ett så effektivt sätt som möjligt utifrån verksamhetens behov, arbetsmiljön för medarbetare, miljö, säkerhet och ekonomi
- sträva efter en så effektiv energianvändning som möjligt
- sträva efter en resurssnål verksamhet och återvinna material
- ställa miljökrav på leverantörer vid inköp av varor och tjänster för att säkerställa minsta möjliga negativa miljöpåverkan utifrån vad som är ekonomiskt försvarbart
- ta hänsyn till vår indirekta miljöpåverkan och försöka minimera den när så är möjligt
- årligen följa upp, utvärdera, redovisa och vidareutveckla miljöarbetet i syfte att uppnå ständiga förbättringar.

3. När har myndigheten senast uppdaterat sin miljöutredning?

Miljöutredningen uppdaterades 2018.

Fråga 4a-7a beskriver myndighetens arbete med dess direkta påverkan på miljön

4a. Vilka av myndighetens aktiviteter har en betydande direkt påverkan på miljön?

Aktiviteter inom Försäkringskassan som har en betydande direkt miljöpåverkan är kompetensutveckling, tjänsteresor, pappersanvändning, energianvändning, avfallshantering och upphandling.

5a. Vilka mål har myndigheten upprättat för de aktiviteter som har betydande direkt påverkan på miljön?

Av Försäkringskassans övergripande miljömål för år 2019-2021 kopplar följande till myndighetens direkta påverkan på miljön:

- Medarbetarna ska ha kunskap om miljömålen och hur man kan bidra till dessa
- Minskade koldioxidutsläpp från våra tjänsteresor
- Minskad pappersanvändning
- Minskad energianvändning i våra lokaler
- Minskad avfallsmängd samt utökad källsortering
- Ökad andel upphandlingar med hållbarhetskrav vid inköp av varor och tjänster

De övergripande miljömålen baseras på åtaganden i miljöpolicy och på identifierade betydande miljöaspekter och kopplar till Sveriges miljömål och de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030.

6a. Vilka åtgärder har myndigheten vidtagit för att nå målen för direkt miljöpåverkan?

Exempel på aktiviteter under 2020 för att nå respektive miljömål beskrivs nedan.

Medarbetarna ska ha kunskap om miljömålen och hur man kan bidra till dessa

- Försäkringskassan har genomfört sin andra miljövecka. Se under avsnitt 8.
- Kommunikation om miljöarbetet på myndighetens intranät och i sociala medier.
- Lyft fram miljömålen och miljöutbildningen, t.ex. vid föreläsningar och introduktion av nya medarbetare.
- Genomgång av Försäkringskassans miljöarbete under arbetsplatsträffar (APT).
- Löpande information till chefer och medarbetare om lokala miljöfrågor.

Minskade koldioxidutsläpp från våra tjänsteresor

- Beslutat om reviderade riktlinjer för hållbara resor, möten och konferenser, som belyser de tre hållbarhetsdimensionerna och tydliggör prioritetsordning för val av färdssätt.
- Arbetat med att identifiera ny teknik för att stimulera digitala möten istället för att resa. Se mer under avsnitt 10.
- Genom omplanering och erfarenhetsutbyten genomfört flera sammankomster digitalt, t.ex. workshoppar och utbildningar, som man tidigare ansett kräva fysiska träffar.

- Myndighetens fordonspark har minskat från 235 till 140 fordon under 2019-2020, p.g.a. avyttring och en delvis övergång till långtidshyrda fordon, vilket medför en mer flexibel och behovsstyrd fordonspark samt minskad miljöpåverkan.

Minskad pappersanvändning

- Fortsatt arbete med att utveckla digitala tjänster som bl.a. minskar pappersanvändningen och antal pappersutskick.
- Implementerat ett nytt digitalt diariestöd, vilket bidrar till färre pappersutskrift för hela myndigheten.
- Planering av projektet Betalning 2.0, som handlar om att flytta in fler lokala manuella utbetalningar till de maskinella, för att minska pappersunderlag.
- Övergång till digital överföring av akter till Förvaltningsrätten, vilket innebär minskad pappersförbrukning.

Minskad energianvändning i våra lokaler

- Valt att etablera kontor i miljöklassade eller miljöcertifierade byggnader.
- Fortsatt tecknande av gröna hyresbilagor.
- Fortsatt arbete utifrån 2020 års inventering av de gröna hyresbilagorna.
- Se mer under del 2, avsnitt 2.5.

Minskad avfallsmängd samt utökad källsortering

- Tagit fram en rutinbeskrivning för cirkulär hantering av inredning och möbler.
- Informationsinsatser om källsortering och hur medarbetarna kan bidra till att minska avfallsmängderna.
- Insatser för att förbättra källsorteringen.
- Pilotprojektet kring källsortering i lokalerna vid Telefonplan blev från årsskiftet 2020 permanentat. Syftet är att ha bättre kontroll på alstrade mängder genom vägning av utgående avfall och att förbättra hanteringen.
- Ett pilotprojekt med nya avfallskärl har påbörjats under hösten på kontoret vid Telefonplan. De nya kärlen ska underlätta källsorteringen.
- Miljöstädning har utförts på flera kontor, där utdaterad utrustning och inventarier sorterats ut för korrekt fortsatt hantering. Återbruk av inventarier har skett såväl inom som utanför myndigheten.
- Flera kontor har köpt in flergångsartiklar, såsom muggar och hållbara tygkassar, för att minska användningen av engångsartiklar.

Ökad andel upphandlingar med hållbarhetskrav vid inköp av varor och tjänster

- Nya inköpsriktlinjer för Försäkringskassan har beslutats, där det bl.a. förtydligas att det är obligatoriskt att göra ett ställningstagande kring miljö- och hållbarhetskrav.
- Inom ramen för pågående arbete med kategoristyrning har bl.a. tagits fram en rutinbeskrivning för att stödja en mer cirkulär hantering av inventarier.
- Aktivt uppmuntrat uppdragsgivarna att ställa miljö- och hållbarhetskrav i upphandlingar.

7a. Redovisa hur väl målen för direkt miljöpåverkan har uppfyllts

Medarbetarna ska ha kunskap om miljömålen och hur man kan bidra till dessa. Totalt hade ca 72 % av Försäkringskassans medarbetare genomfört den webbaserade miljöutbildningen vid 2020 års slut, en liten ökning från ca 68 % 2019. Avdelningarna har i varierande grad använt sig av Försäkringskassans APT-material om miljöarbetet. Under avsnitt 8 finns en redogörelse för fler insatser som genomförts för att arbeta mot målet.

Kommentar måluppfyllelse: Insatser för att höja medarbetarnas kunskap om miljömålen har genomförts.

Minskade koldioxidutsläpp från våra tjänsteresor

Beräknad klimatpåverkan från myndighetens tjänsteresor har minskat med i storleksordningen 70 % jämfört med 2018 och 2019. Flygresor i tjänsten har i princip helt upphört och såväl utsläpp från bilkörning som tågresor och bussresor har minskat väsentligt p.g.a. Corona-pandemin.

Kommentar måluppfyllelse: 2020 har p.g.a. pandemin varit ett speciellt år med markant avvikande resmönster och kraftigt minskad miljöpåverkan.

Minskad pappersanvändning

Då Försäkringskassan i stor utsträckning har haft hemarbete under 2020 p.g.a. pandemin har färre utskrifter och mindre kopiering skett. Användningen av myndighetens e-tjänster har ökat, vilket har lett till att pappersutskick från myndigheten har minskat under året.

Kommentar måluppfyllelse: Pandemin och myndighetens digitaliseringsinsatser har medfört minskad pappersanvändning.

Minskad energianvändning i våra lokaler

Försäkringskassan har genomfört åtgärder för att minska energianvändningen i egna lokaler. Se del 2, avsnitt 2.

Kommentar måluppfyllelse: Tillgänglig energistatistik är fortfarande bristfällig, vilket gör att det är svårt att dra tillförlitliga slutsatser gällande utveckling i förhållande till målet om minskad energianvändning.

Minskad avfallsmängd samt utökad källsortering

Pandemin har medfört att färre medarbetare varit på kontoren, vilket bl.a. medfört minskade mängder alstrat avfall. Förutsättningarna för att källsortera har förbättrats under året i några av de lokaler där myndigheten bedriver verksamhet, t.ex. har fler fraktioner införts, kärl har skyltats om och åtgärder vidtagits för att minska antalet tömningar av bl.a. sekretessavfall. Även åtgärder för digitalisering, att återanvända inventarier och livscykelhantering av IT-produkter leder till minskade avfallsmängder.

Kommentar måluppfyllelse: Insatser för att minska avfallsmängden och öka källsorteringen har gjorts. Måluppfyllelse gällande avfallsmålet är dock fortsatt svår att mäta p.g.a. bristande statistik för alstrade mängder.

Ökad andel upphandlingar med hållbarhetskrav vid inköp av varor och tjänster
Försäkringskassans upphandlingsenhet upplyser aktivt uppdragsgivarna om att ställa miljö-/hållbarhetskrav vid upphandlingar. Under 2020 har antalet upphandlingar med ställda miljö-/hållbarhetskrav ökat marginellt från ca 85 % till 86 %. Bedömningen av vilka krav som kan ställas och hur långtgående dessa kan vara utgår alltid ifrån föremålet för upphandlingen.

Kommentar måluppfyllelse: Miljökrav ska ställas där det är relevant utifrån föremålet för upphandlingen, i enlighet med checklistan som ska användas inför upphandling av vara eller tjänst. Andelen upphandlingar där miljökrav har ställts, kan därför variera mellan åren.

Fråga 4b-7b beskriver myndighetens arbete med dess indirekta påverkan på miljön

4b. Vilka av myndighetens aktiviteter har en betydande indirekt påverkan på miljön?

Aktiviteter inom Försäkringskassan som har en betydande indirekt miljöpåverkan är kompetensutveckling, pappersanvändning, avfallshantering och upphandling. Aspekterna behandlas även ovan under avsnitt 4a-7a, då de kan ha en direkt såväl som indirekt miljöpåverkan.

5b. Vilka mål har myndigheten upprättat för de aktiviteter som har betydande indirekt påverkan på miljön?

Av Försäkringskassans övergripande miljömål för år 2019-2021 kopplar följande till myndighetens indirekta påverkan på miljön:

- Medarbetarna ska ha kunskap om miljömålen och hur man kan bidra till dessa
- Minskad pappersanvändning
- Minskad avfallsmängd samt utökad källsortering
- Ökad andel upphandlingar med hållbarhetskrav vid inköp av varor och tjänster

De övergripande miljömålen baseras på åtaganden i miljöpolicyn och på identifierade betydande miljöaspekter och kopplar till Sveriges miljömål och de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030.

6b. Vilka åtgärder har myndigheten vidtagit för att nå målen för indirekt miljöpåverkan?

Exempel på aktiviteter under 2020 för att nå respektive miljömål beskrivs nedan.

Medarbetarna ska ha kunskap om miljömålen och hur man kan bidra till dessa

- Genomfört Försäkringskassans andra nationella miljövecka digitalt, med syfte att uppmärksamma miljömålen och miljöfrågorna på arbetsplatserna. Se vidare under avsnitt 8.

- Informations- och kommunikationsinsatser för att uppmärksamma Försäkringskassans miljömål, t.ex. föreläsningar, uppmuntrat medarbetarna att genomföra den webbaserade miljöutbildningen, genomgång av APT-material om Försäkringskassans miljöarbete.

Även om dessa utbildnings- och kommunikationsinsatser haft fokus på arbetsrelaterade miljöfrågor, förmedlas ett miljötänk som även är tillämpligt i vardagliga livet utanför arbetsplatsen. Denna kunskap har även kunnat appliceras utanför kontoren, som vid hemarbete, nu under Corona-pandemin.

Minskad pappersanvändning

- Tillgängliggjort brev i digitala brevlådor.
- Genom digitalisering arbetat för att minska antalet fysiska brev och blanketter in till myndigheten.
- Informerat kunder om möjligheten att använda digitala tjänster och erbjudit ökade möjligheter att välja bort pappersutskick från myndigheten.

Minskad avfallsmängd samt utökad källsortering

- Uppmuntrat till att minska avfallsmängder och att källsortera, något som kan tillämpas även vid hemarbete.
- Ökat anslutning till digitala tjänster, vilket minskar kundernas pappersförbrukning.
- Samarbetat med leverantörer (bl.a. ATEA) för att minska förpackningsstorlekar.

Ökad andel upphandlingar med hållbarhetskrav vid inköp av varor och tjänster

- Ställt miljökrav i relevanta upphandlingar.
- Lanserat nya inköpsriktlinjer för Försäkringskassan, där det bl.a. förtydligas att det är obligatoriskt att göra ett ställningstagande kring miljö- och hållbarhetskrav.
- Inom ramen för pågående arbete med kategoristyrning har bl.a. aktiviteter för att stödja ett livscykelperspektiv vid hantering av möbler och inredning genomförts.

7b. Redovisa hur väl målen för indirekt miljöpåverkan har uppfyllts

Medarbetarna ska ha kunskap om miljömålen och hur man kan bidra till dessa

Totalt hade ca 72 % av Försäkringskassans medarbetare genomfört den webbaserade miljöutbildningen vid 2020 års slut, jämfört med ca 68 % under 2019. Avdelningarna har i varierande grad använt sig av Försäkringskassans APT-material om miljöarbete. En nationell digital miljövecka har genomförts, se avsnitt 8.

Kommentar måluppfyllelse: Insatser för att höja medarbetarnas kunskap har genomförts. Ökad kunskap kring miljöfrågor kan främja ett mer miljömedvetet agerande även utanför arbetsplatsen, som exempelvis vid hemarbete p.g.a. pandemin.

Minskad pappersanvändning

Användningen av myndighetens e-tjänster ökar, vilket har lett till att pappersutskick från myndigheten har minskat under året. 2,7 miljoner personer har valt att inte få t.ex. utbetalningsbesked med pappersutskick under 2020, vilket är en ökning med ca 8 %.

Försäkringskassan är sedan 2015 ansluten till tjänsten Mina meddelanden, en digital brevlåda där de försäkrade kan ta emot, läsa och samla myndighetspost. Under 2020 har resultatet av projektet Digitala brev först realiserats, och har bidragit till att över 30 miljoner brev på årsbasis nu är möjliga att få digitalt i stället för som pappersutskick (att jämföra med motsvarande 7,5 miljoner brev 2019). Av dessa möjliga har 21,4 miljoner brev skickats digitalt.

Kommentar måluppfyllelse: Myndighetens digitaliseringsinsatser har lett till minskad pappersanvändning i form av minskade pappersutskick från myndigheten. Digitala ansökningssystem har en indirekt positiv miljöeffekt, då behovet för kunder att skicka in t.ex. ansökningar i pappersform minskar.

Minskad avfallsmängd samt utökad källsortering

Informations- och utbildningsinsatser har genomförts kopplat till hur medarbetare kan bidra till minskad avfallsmängd och ökad källsortering.

Kommentar måluppfyllelse: Åtgärderna för minskad pappersanvändning enligt ovan har minskat pappersanvändningen och därmed avfallsmängden. Ökad kunskap kring avfallsfrågor kan främja ett mer miljömedvetet agerande även utanför arbetsplatsen, som exempelvis vid hemarbete.

Ökad andel upphandlingar med hållbarhetskrav vid inköp av varor och tjänster
Försäkringskassans upphandlare upplyser aktivt uppdragsgivarna om att ställa miljö-/hållbarhetskrav vid upphandlingar, och under 2020 har antalet upphandlingar med ställda miljö-/hållbarhetskrav ökat marginellt. Genom att ställa relevanta miljökrav på leverantörer, varor och tjänster, kan Försäkringskassan bidra till utvecklingen av såväl leverantör som vara eller tjänst ur ett miljöperspektiv.

Kommentar måluppfyllelse: Miljökrav ska ställas där det är relevant utifrån föremålet för upphandlingen och i enlighet med checklistan inför upphandling av vara eller tjänst. Andelen upphandlingar där miljökrav kan ställas, kan därför variera mellan åren.

Minskad energianvändning i våra lokaler

Då Försäkringskassan i stor utsträckning har haft hemarbete under 2020 har det gått åt mindre resurser på kontoren, såsom elenergi och vatten. Detta medför dock som en indirekt miljöeffekt att energianvändningen vid hemarbetsplatsen istället ökar. Denna energianvändning har Försäkringskassan inte någon möjlighet att styra eller följa upp.

Kommentar måluppfyllelse: Tillgänglig energistatistik är fortfarande bristfällig, vilket gör det svårt att dra tillförlitliga slutsatser gällande utveckling i förhållande till målet om minskad energianvändning. Verksamhetselen torde ha minskat på kontoren, som en följd av pandemin. Istället antas då elanvändningen ha ökat vid hemarbetsplatserna, som en indirekt miljöeffekt av pandemin.

8. Vilka åtgärder har myndigheten vidtagit för att ge de anställda den kunskap de behöver för att ta miljöhänsyn i arbetet?

- För andra året i rad har Försäkringskassan genomfört en nationell miljövecka. Syftet med miljöveckan var att öka medvetenheten kring myndighetens miljöarbete, att hjälpa medarbetarna att bli mer miljömedvetna och även att informera om miljöarbetets kopplingar till myndighetens arbete med hållbar utveckling och Agenda 2030. Miljöveckan genomfördes i digital form 2020, då både information och en film om miljöarbetet på Försäkringskassan lades ut på myndighetens intranät.
- Använt myndighetens intranät för att informera om miljö- och hållbarhetsarbetet.
- Tillgängliggjort Försäkringskassans miljöledningssystem på intranätet.
- Löpande uppmuntrat medarbetarna att genomföra den webbaserade miljöutbildningen.
- Uppmuntrat till att använda APT-material om Försäkringskassans miljöarbete, där det ingår att diskutera miljömålen och hur medarbetare kan bidra till dessa.
- Utvecklat den interna dialogen kring miljö- och hållbarhetsarbetet med personer med utpekad ansvar i miljö- och hållbarhetsarbetet.

9. På vilket sätt har myndigheten använt informationsteknik i syfte att minska sin energianvändning?

- De skrivare som används i verksamheten är energieffektiva och har en follow-me-print-funktion, som innebär att inget skrivs ut förrän medarbetarna drar sitt kort vid skrivaren.
- Myndigheten har fortsatt att arbeta aktivt med livscykelhantering av uttjänade IT-produkter.
- Datorer och skrivare går ner i viloläge efter en tids inaktivitet.
- För fastighetsrelaterade åtgärder för minskad energianvändning, se del 2, avsnitt 2.5.

10. På vilket sätt har myndigheten använt informationsteknik i syfte att minska antalet tjänsteresor?

- Ständig utveckling av IT-stödet sker, som ger medarbetare möjlighet att samarbeta digitalt istället för att resa.
- Under 2020 och pågående Corona-pandemi har Försäkringskassan genomfört olika teknikförändringar för att främja möjligheten till hemarbete och resfria möten. Det handlar t.ex. om utbyggnad av kapacitet för virtuellt privat nätverk (VPN), utökning av bandbredd och överflyttning av användare till den nya Skype 2019-miljön. Kapacitet för uppkoppling via VPN har fyrdubblats och maximalt antal simultana Skype-konferenser har fördubblats.

- Myndigheten använder Skype-möten i stor utsträckning, och under 2020 har användandet ökat på grund av pandemin och det omfattande hemarbete som följt av den.
- Informationsteknik för digitala möten möjliggör både en minskning av myndighetens egna tjänsteresor och kundernas resor. Personliga webbmöten och digitala självbetjäningstjänster för kund kan ha en indirekt positiv miljöpåverkan.
- Försäkringskassan är en utbildningsintensiv myndighet, och använder webbutbildningar i stor utsträckning. Utvecklingen och användningen av webbaserade utbildningar istället för lärarledda har ökat under 2020 på grund av pandemin.
- Myndigheten arbetar för att hitta bättre sätt att stödja interaktiva möten på distans. Det kan t.ex. handla om touchskärmar, både på vägg och i den bärbara datorn, samt bättre kameror som ger en tydligare bild av deltagarna och som leder till en bättre närvarokänsla. Det kan även handla om bättre dokumenthantering och framförallt delning, samt möjlighet att ha effektivare digitala möten med externa användare som inte sitter hos Försäkringskassan. Många av de digitala lösningar som finns på marknaden idag levereras som molntjänster, där det finns legala och säkerhetsmässiga hinder.
- Med anledning av pandemin har ca 2000 distansarbetsplatser levererats till medarbetarna för hemarbete under 2020.

11. Kommentar om del 1 i redovisningen

Del 2 Uppföljning av miljöledningsarbetets effekter

1. Tjänsteresor och övriga transporter

Utsläpp av koldioxid i kilogram, totalt och per årsarbetskraft uppdelat per fordonsslag (1.1), sammanlagt (1.2) och från flygresor över 50 mil (1.3) samt antal resor

	Årets uppgifter – antal resor och kg CO ₂			Föregående års uppgifter	
	Antal resor	KgCO ₂ Totalt	KgCO ₂ /å.a.	KgCO ₂ Totalt	KgCO ₂ /å.a.
a) Flygresor under 50 mil		187 308	15	1 033 072	84
b) Bilresor	32590	338 936	27	598 953	49
c) Tågresor	8055	12,00	0,001	35,00	0,003
d) Bussresor		9 284	0,73	30 227	2,45
e) Maskiner och övriga fordon		0	0	0	0
1.2 Sammanlagda utsläpp av koldioxid					
1.1 a-e		535 540	42	1 662 287	135
1.3 Flygresor över 50 mil	1734	123 117	10	584 094	47

1.4a Beskrivning av vad som har påverkat resultatet i positiv eller negativ riktning (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Övrigt med kommentar:

Försäkringskassan har, utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendationer, infört reserestriktioner under den pågående Corona-pandemin. Myndighetens medarbetare har uppmanats att avstå från alla tjänsteresor och fysiska möten som inte är nödvändiga för att lösa myndighetens uppdrag. Försäkringskassans medarbetare har även i varierande grad haft hemarbete sedan i mars 2020 p.g.a. pandemin. Detta har påverkat myndighetens resmönster och därmed miljöpåverkan i hög grad.

Första kvartalet 2020 hade inte pandemin och dess medföljande reserestriktioner så stor påverkan, varför resor genomfördes nästan som vanligt. Därefter har knappt några resor (endast nödvändiga resor) genomförts p.g.a. pandemin.

Minskningen i rapporterade koldioxidutsläpp från tjänsteresor under 2020 jämfört med 2019 kan huvudsakligen hänföras till pandemin. En mindre revision av Naturvårdsverkets schablonmall har genomförts inför rapporteringen av 2020 års statistik, vilket bedöms ha haft liten inverkan på resultatet.

Flyg och tåg: Förändringen i resmönster för flyg och tåg beror på pandemins effekter. Gällande redovisat utfall för flyg och tåg går det inte att säga hur det hade

sett ut om inte pandemin hade varit ett faktum. Fr.o.m. 2020 beräknas miljöpåverkan från flygresor baserat på en standard från DEFRA, istället för STS, vilket medför något högre beräknade koldioxidutsläpp. Beräknade utsläpp från myndighetens flygresor såväl som tågresorna har minskat påtagligt. Tågresor redovisas på liknande sätt som för 2019.

Antal flyg- och tågresor beräknas fr.o.m. 2018 års redovisning som tur- och returresor. Antal resor med tåg och flyg är därför inte jämförbara med tidigare års redovisningar. Det totala antalet beräknade tjänsteresor med flyg och tåg har minskat drastiskt under 2020. Antal flygresor, såväl under som över 50 mil, redovisas under punkt 1.3 Flygresor över 50 mil, i enlighet med Naturvårdsverkets anvisning.

Bilresor: Myndighetens bilresor har minskat i mindre grad relativt andra färdmedel under 2020 till följd av pandemin. Bilresor, exempelvis taxiresor, kan ha ersatt resor med kollektivtrafik och t.ex. använts för frakt av kontorsutrustning till medarbetarnas hem. För 2020 redovisas tillkommande statistik för långtidshyrda bilar från hyrbilsleverantörerna, utöver statistik från bränsleleverantörerna, vilket ökar och ger en mer heltäckande bild av utsläppen från bilresor.

Försäkringskassan ägde 235 fordon vid 2019 års början, och myndigheten har minskat fordonsparken av egenägda bilar till 140 fordon i skrivande stund, delvis p.g.a. övergången till långtidshyrda bilar. Försäkringskassan hade 43 långtidshyrda bilar 2020. Inga fordon har köpts in under 2020, och ett antal bilar har sålts av, då behovet av bilar har minskat.

Beräknade koldioxidutsläpp och bränslerapport för myndighetens egenägda fordon och långtidshyrda bilar kommer för år 2020, precis som för 2019 från drivmedelsleverantörer, vilket innebär förbättrad kvalitet på inrapporterad statistik. Tidigare har statistiken för körning i myndighetsägda fordon baserats på interna uppgifter från manuellt inrapporterade värden i fordonens körjournaler, utan korrekt underlag gällande bränsleslag. Brister i den tidigare manuella datahanteringen för bilarna kan vara en förklaring till de relativt låga rapporterade koldioxidutsläppen från bilresor 2018.

1.4b Beskrivning av eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa

Flygresor: Statistiken för flygresor 2020 har eftersläpningar i systemet, då alla om- och avbokningar p.g.a. pandemin måste hanteras. Miljöpåverkan från flygresor 2020 har därför beräknats utifrån ett antagande, baserat på resmönstret, om att resandet minskat med 85 % på myndigheten under 2020 jämfört med 2019.

Taxiresor: Fr.o.m. 2020 redovisar Försäkringskassan statistik för flyg- och tågtaxi, övriga taxiresor samt flygbuss från myndighetens leverantör Flygtaxi, istället för att som tidigare redovisa utsläpp beräknat utifrån ekonomisk statistik, vilket innebär förbättrad kvalitet på inrapporterad statistik.

Bussresor: Bussresor ingår i ett konto som avser lokala resor med olika färdmedel, såsom tunnelbana och spårvagn, och antal bussresor är därför svårt att redovisa. Utsläpp från bussresor har beräknats utifrån ekonomisk statistik och med liknande antaganden som för 2019.

1.5 Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Eget uppföljningssystem, Leverantörsuppgifter, Uppskattning (förklara på vilket sätt)

Eget uppföljningssystem:

- Uppgifter om koldioxidutsläpp från körning med privatägda bilar är hämtade från reseräkningssystem (Pol-res) och ekonomisystem (Agresso).

Leverantörsuppgifter:

- Uppgift om flygresorna kommer från resebyrå, omräknade.
- Uppgift om antal tågresor kommer från resebyrå och koldioxidutsläpp från SJ.
- Uppgift om koldioxidutsläpp från korttidshyrda och vissa långtidshyrda bilar kommer från biluthyrningsföretagen.
- Uppgift om koldioxidutsläpp från flyg- och tågtaxi, taxi och flygbuss kommer från Flygtaxi.
- Uppgift om bränsleförbrukning fördelat på olika drivmedel från myndighetens egenägda och långtidshyrda bilar kommer från Circle K och OKQ8.

Uppskattning:

- Uppgift om koldioxidutsläpp från buss.

1.6 Uppföljningsmått som svaren på frågorna baseras på (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Schablonlista som Naturvårdsverket tillhandahåller

2. Energianvändning

2.1 Årlig energianvändning i kilowattimmar totalt, per årsarbetskraft och per kvadratmeter total användbar golvyta uppdelat på

	kWh totalt		
	2020	2019	2018
Verksamhetsel (avser lokaler)	28 419 748	27 808 363	22 861 864
Fastighetsel	13 650 162	10 159 387	13 985 409
Värme	23 283 790	18 608 398	24 505 774
Kyla	7 765 707	3 396 136	8 305 649
Totalt	73 119 407	59 972 284	69 658 696

	kWh/årsarbetskraft			kWh/m ²		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Verksamhetsel (avser lokaler)	2 243	2 253	1 860	91	91	72
Fastighetsel	1 077	823	1 138	44	33	44
Värme	1 838	1 508	1 993	75	61	78
Kyla	613	275	676	25	11	26
Totalt	5 771	4 860	5 667	235	197	221

Eventuell energianvändning utanför lokaler

	kWh totalt		
	2020	2019	2018
Energi			0

2.2 Är värmeförbrukningen normalårskorrigerad? (envalsfråga)

Värmeförbrukningen är normalårskorrigerad.

2.3 Andel förnybar energi av den totala energianvändningen (anges i procent)

	2020	2019	2018
Verksamhetsel	99 %	99 %	97 %
Fastighetsel	97 %	88 %	90 %
Värme	99 %	87 %	74 %
Kyla	91 %	99 %	84 %
Utanför lokaler	%	%	0 %
Totalt	98 %	93 %	86 %

2.4 Har krav ställts på produktionsspecificerad förnybar el i myndighetens elavtal? (envalsfråga)

Krav har ställts på produktionsspecificerad förnybar el i myndighetens elavtal.

2.5 Har energianvändningen minskat som ett resultat av samverkan med myndighetens fastighetsägare? (envalsfråga) Vid Ja, anges vilka åtgärder som har genomförts

Ja

- Låg energianvändning eftersträvas i lokalerna. Ambitionen är att med energieffektiva system för uppvärmning, kylning och ventilation erhålla en god inomhusmiljö med avseende på termisk komfort och luftkvalitet.
- Hyresvärden förväntas arbeta kontinuerligt med energieffektivisering såsom injustering och optimering av värme-, kyl- och luftbehandlingsanläggningar.
- System för sekvensstyrning installeras för att motverka uppvärmning och kylning samtidigt.

- Nya energieffektiva kontor har startats upp under året.

Arbete med gröna hyresbilagor under 2020:

- Slutförd inventering av hyresavtal visar att 39 hyresavtal av ca 100 stycken (för lokaler med storlek över 200 kvm) har grön bilaga. Två av dessa hyresavtal tecknades år 2020, varav ett avser miljöbyggnad silver.
- Ansvarsförhållanden kring avfallshantering i fastigheterna har tydliggjorts i inventeringen.
- Den årliga enkäten till fastighetsägarna har kompletterats med frågor avseende gröna bilagan för förbättrad uppföljning.
- Arbete har inletts för att få fram förtydligade mål och få till mer systematiska arbetsätt med förbättrade analyser och jämförelser mellan fastigheter avseende miljöaspekter, samverkan etc.

Åtaganden utifrån gröna hyresbilagor:

- I de gröna avtalen ställs krav på att båda parter ska välja produktionsspecificerad förnybar el.
- Justering av drifttider för ventilation, utbyte av bergvärmepumpar, effektivisering av kylmaskiner, belysningsstyrning, energioptimering.

2.6a Beskrivning av vad som har påverkat resultatet i positiv eller negativ riktning (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Övrigt med kommentar:

Energistatistiken baseras på enkätsvar från fastighetsägarna, statistik från avtalad elleverantör och egen uppföljning av elanvändning i utvalda lokaler. På grund av brister i dataunderlaget går det inte att dra säkra slutsatser om utvecklingen i energianvändning på myndighetsnivå över tid, och inte heller mellan enskilda år.

Corona-pandemin har påverkat resultaten under 2020, eftersom mer hemarbete har inneburit mindre personal på kontoren, vilket torde medföra minskad el- och vattenanvändning.

Energianvändningen i datacentret har ökat 2020 jämfört med 2019. Den ökande användningen beror till stor del på att myndigheten befinner sig i en livscykelhantering av hårdvara, vilket inneburit delvis dubbla miljöer under 2020. Valet att återgå till standardrackserver istället för bladserver medför en mer robust IT-infrastruktur, men även att verkningsgraden för varje enskild server blir något sämre. En del av den ökade energianvändningen beror även på att Försäkringskassan tillhandahåller IT-driftstjänster åt andra myndigheter. Corona-pandemin har även påverkat IT-infrastrukturen med högre IT-last och extra behov av hårdvara.

Försäkringskassan rapporterar energianvändningen i serverhallar för den IT-drift vi tillhandahåller som en tjänst till andra myndigheter. Försäkringskassan levererar sedan tidigare IT-tjänster åt Pensionsmyndigheten, Statens Servicecenter, Barnombudsmannen och Myndigheten för digital förvaltning. Under 2020 har Haverikommissionen anslutit sig till IT-driften. Fler myndigheter är på väg in under 2021.

Det är svårt att räkna fram energianvändning per samverkande myndighet i datacentret, då myndigheterna samnyttjar nätverk, försörjningssystem och viss infrastruktur. Dessa myndigheter står nu tillsammans för i storleksordningen 23 % av den totala IT-driftmiljön som Försäkringskassan har, baserat på hårdvara, att jämföra med 18 % under 2019.

Försäkringskassan har under 2020 bytt ut merparten av alla UPS:er (reservkraft) i båda datahallarna, och de nya har en hög verkningsgrad. Det har lett till en besparing på ca 300 000 kWh/år, vilket har bidragit till att det inte har skett någon ökning i energianvändning för ena datahallen (servrar och serverrum) under 2020.

Försäkringskassan nyttjar värmeåtervinning i datahallen (kommer dock att bytas ut under 2021 till ett system med bättre verkningsgrad). Gammal kylutrustning är avvecklad, då nya HACS (serverskåp) har en bättre effektivitet för kyla.

2.6b Beskrivning av eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa

Energistatistiken baseras på enkätsvar från fastighetsägarna, statistik från avtalad elleverantör och egen uppföljning av elanvändning i utvalda lokaler.

Det är fortsatt svårt att få in värden på energianvändningen i lokalerna från fastighetsägarna. Svarefrekvensen på enkäten till fastighetsägarna var endast 55 % år 2020, jämfört med 66 % för 2019. Fastigheterna har ofta även andra hyresgäster, utöver Försäkringskassan, varför det är svårt att få redovisat endast Försäkringskassans del av energianvändningen. Vissa fastighetsägare har bara en

elmätare på hela fastigheten som tar alla hyresgästers verksamhetsel och fastighetsel, så det är svårt att separera faktisk förbrukning. Några fastighetsägare kan inte separera verksamhetsel, fastighetsel och uppvärmning. Några kan inte leverera data förrän i februari och någon fastighetsägare har haft uppstartsproblem för undermätning av energi.

En förbättring 2020 är att andelen redovisad förnybar energi ökat för de olika energislagen, och att även andelen faktiska värden istället för schablonvärden har ökat, enligt enkäten till fastighetsägarna.

Statistikunderlaget för energianvändning i lokaler behöver förbättras för att energistatistiken ska bli mer tillförlitlig och användbar. Försäkringskassan behöver arbeta med att se över detta även framöver. För att förbättra statistikunderlaget planeras för uppföljning och utvärdering av resultatet, möten med berörda fastighetsägare, samt förbättrad modell för insamling av data.

2.7 Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna (flervalfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Leverantörsuppgifter, Uppskattning (förklara på vilket sätt)

Energiförbrukning enligt elmätare via avtal med Eon.

Enkätverktyg för insamling av data från fastighetsägarna. Hantering av data:

- Faktiska värden och schablonvärden som inrapporterats av fastighetsägare har utvärderats.
- Ytterligheter har tagits bort.
- Bedömning och jämförelse har gjorts mot tidigare år.
- Schabloner har därefter tagits fram för de olika energislagen, och energianvändningen har räknats upp utifrån Försäkringskassans totala lokalyta under 2020.

3. Miljökrav i upphandling

3.1 Andel upphandlingar och avrop där miljökrav ställts av det totala antalet upphandlingar och avrop

	Antal st		
	2020	2019	2018
Upphandlingar och avrop med miljökrav	676	731	13 393
Upphandlingar och avrop totalt	800	858	17 605
Andel upphandlingar och avrop med miljökrav	85 %	85 %	76 %

3.2 Antal upphandlingar över tröskelvärdet där energikrav enligt förordning (2014:480) om statliga myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader har ställts

0

Kommentar till redovisning av antal upphandlingar över tröskelvärdet

43 upphandlingar över tröskelvärdet har gjorts, varav två stycken berörs av förordningen, där krav ej ställts.

Om krav enligt förordningen om statliga myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader inte har ställts vid upphandlingar över tröskelvärdet, ange skälen för det (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Kostnadseffektivitet, Teknisk lämplighet

3.3 Har myndigheten ställt energikrav vid nytecknande av hyresavtal eller inköp av byggnader? (envalsfråga) Vid Nej, anges skälen för det (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Ja

3.4 Ekonomiskt värde av registrerade upphandlingar och avrop med miljökrav av det totala värdet av upphandlingar och avrop per år

	Värde kr		
	2020	2019	2018
Upphandlingar och avrop med miljökrav	1 400 692 777	1 391 734 894	1 001 184 037
Upphandlingar och avrop totalt	1 514 626 734	1 496 207 690	1 020 964 664
Andel upphandlingar och avrop med miljökrav	92 %	93 %	98 %

3.5a Beskrivning av vad som har påverkat resultatet i positiv eller negativ riktning (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Övrigt med kommentar:

Mätmetoden är densamma som föregående år. Mätningen av antalet upphandlingar har genomförts på motsvarande sätt avseende 2019 och 2020, denna mätmetod är dock förändrad jämfört med de två åren innan. Det beror på att Försäkringskassan tidigare räknade varje enskilt avrop från ramavtalen. Nu räknas flera avrop från samma ramavtal som ett, i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer för rapporteringen.

3.5b Beskrivning av eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa

Mätmetoden är densamma som föregående år. Det innebär att Försäkringskassans mätning av värde för upphandlingar är justerad för 2020, liksom för 2019 jämfört med tidigare år. Detta då Försäkringskassan tidigare enbart hämtade uppgifterna från elektroniska beställningar som varit kopplade till avtalen. Nu är den totala inköpsvolymen granskad, då inte alla beställningar täckts in tidigare. Mätmetoden kommer att utvecklas ytterligare under 2021, i samband med att ett verktyg för spendanalys (inköpsanalys) planeras att införskaffas.

3.6 Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Eget uppföljningssystem

4. Frivilliga frågor

Frågor om policy

**4.1 Har myndigheten internt styrande dokument för IT och miljö?
(envalsfråga) Vid Ja, anges vilka områden som tas upp i dokumentet
(flervalsfråga)**

Frågor om IT-anskaffning

4.2 Andel IT-anskaffningar där miljökrav ställts av det totala antalet IT-anskaffningar per år (anges i procent och värde)

	2020	2019	2018
Andel (%)	%	%	%
Värde (Skr)	Skr	Skr	Skr

**Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna (flervalsfråga med
möjlighet att lämna kommentar)**

**4.3 Vilken typ av miljöhänsyn har tagits vid IT-anskaffningar?
(flervalsfråga)**

**Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna (flervalsfråga med
möjlighet att lämna kommentar)**

Frågor om energianvändning

**4.4 Årlig energianvändning i kilowattimmar totalt och per
årsarbetskraft uppdelat på**

	kWh			kWh/årsarbetskraft		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018
PC-arbetsplats						
Skrivare						
Serverar och Serverrum						

Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Frågor om resfria möten

4.5 Antal resfria/digitala möten totalt och per årsarbetskraft

	Antal			Antal/årsarbetskraft		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Resfria möten						

Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Frågor om förklaring till resultatet

4.6a,b Beskrivning av insamlat resultat (vad som har påverkat resultatet i positiv eller negativ riktning, eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa)

Frågor om energi

4.7 Har myndigheten en strategi för sitt energieffektiviseringsarbete, innefattande nulägesanalys, mål samt handlingsplan med åtgärder, som utgör grunden för energieffektiviseringsarbetet? (envalsfråga)

4.8 Producerar myndigheten egen förnybar energi? (envalsfråga) Vid Ja, anges hur mycket i kWh samt typ av energi

4.9 Har myndigheten miljöklassade och/eller certifierade byggnader? (envalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Frågor om avrop

4.10 Har myndigheten vid avrop mot statliga ramavtal ställt egna miljökrav, där så har varit möjligt? (envalsfråga) Vid Ja, anges vilka ramavtal det gäller, antal avrop, omfattning i kronor samt vilka miljökrav som har ställts